NKWUWAPỤTARA ỤWA NIILE BANYERE IKIKE MMADỤ NWEGASỊRỊ

Okwu mmalite
Ebe ọ bụ na nghọta ugwu ekere ụwa na ikike nhatanha anya a pụghị ịnapụ mmadụ nke dịịrị onye ọ bụla bi n'ụwa bụ ntọala nke nnwere onwe, ikpe nkwụmọtọ na udo n'elu ụwa.

Ebe nleghara anya na nleli ikike mmadụ nwegasịrị emeela ka e nwee akparamagwa jọgburu onwe ya nke obi mmadụ, na ọbịbịa ụwa ebe ndị mmadụ ga-enwe ohere ikwu okwu na inwe nkwenye nakwa nnwere onwe site n'ụjọ na ụkọ, bụ ihe a mara n'ọkwa dị ka olileanya kachasị ibe ya nke mmadụ nkịtị.

Ebe ọ dị mkpa ma ọ bụrụ na a kwanyeghị mmadụ ka ọ chọta enyemaka n’ọnọdụ tara akpụ, dị ka ebe ndabe/mgbaba ikpeazụ nye ọchịchị aka ike, mmekpa ahụ na mmegbu, na a ga-echekwa ikike mmadụ site n’usoro/ụzọ iwu kwa mgbe.

Ebe ọ dị mkpa ịkwalite ọganihu mmekọrịta enyi na enyi n'etiti mba na ibe ya.

Ebe ndị otu jikọtara mba ụwa niile bụ United Nations, n'ime Chata bụ akwụkwọ nyere ha ike kwupụtakwara ọzọ okwukwe ha n'ikike ntọala mmadụ nwegasịrị, n'ugwu na uru nke mmadụ, ya na nhatanha ikike ga dịịrị nwoke na nwaanyị, were dịkwa njikere ịkwalite agamnihu obodo na ezi obibi ndụ nke mmadụ na mbawanye nnwere ha.

Ebe mba ndị nọ n'otu a wepụtarala onwe ha maka nnweta, site na njikọ aka ha na otu jikọtara mba dị iche iche a na-akpọ United Nations, nkwalite nsọpụrụ n'ụwa niile n’idobe iwu gbasara ikike na ohere ntọala mmadụ nwegasịrị.

Ebe nghọta onye ọ bụla banyere ikike na ohere ndi a kachasị dị mkpa maka imejupụta nkwekọrịta nke a.

UGBU A, YA BỤ

Ọgbakọ ozuzu a bu General Assembly Na-akwado Nkwuwapụtara Ụwa Niile nke a banyere Ikike mmadụ nwegasịrị ka ọ bụrụ ihe ngosi ọganihu nke mmadụ niile na mba niile, nke bụ na onye ọ bụla nakwa ngalaba ọ bụla nke obodo bu Nkwuwapụtara a n'obi, ga-agbasi mbọ ike, site na nkụzi na ọzụzụ, ịkwalite nsọpụrụ maka ikike na ohere ndi a, ma sitekwa n'atụmatụ nke mba na nke jikọrọ mba na mba gasị na-aga n'ihu ime ka a ghọtachaa ma dobechaa ha n'ụwa niile ma n'ime mba ndị nọ n'otu a nakwa n'ime mba ndị ọzọ nọ n'okpuru ọchịchị ha.

Nkeji edemede 1
A mụrụ mmadụ niile na nwere onwe na nhatanha ugwu na ikike. E nyere ha uche na mmụọ ime ihe ziri ezi nke na ha kwesịrị ịkpaso ibe ha agwa n’obi nwanne na nwanne.

Nkeji edemede 2
Onye ọ bụla tozuru inwe ikike na nnwere onwe niile e wepụtara na Nkwuwapụtara nke a, n’enweghị ịkpa oke ọ bụla dị ka nke agbụrụ; ụcha akpụkpọ ahụ, ịbụ nwoke ma ọ bụ nwaanyị, asụsụ, okpukpere chi, ndọrọ ndọrọ ọchịchị ma ọ bụ echemeche ndị ọzọ, nsipuru mba ma ọ bụ obodo, ọmụmụ ma ọ bụ ogo ndị ọzọ. Ozọkwa, a gaghị enwe ịkpa oke gbadoro ụkwụ n'ọnọdụ ọchịchị, nlekọta ma ọ bụ ogo mmekọrịta mba na mba, nke obodo ma

ọ bụ oke ala onye so na ya, n’agbanyeghị ma ebe ahụ o nwe onwe ya, ọ nọ na nlekọta anya, ọ nọ n'okpuru ọchịchị ọzọ ma o nwere ihe ọzọ gbochiri ya inwe ntozu oke dị ka mba.

Nkeji edemede 3
Onye ọ bụla nwere ikike inwe ndụ, ohere na nchedo nke onwe.

Nkeji edemede 4
Ọ dịghị onye a ga-ejigide n'ọnọdu ohu ma ọ bụ odibo a ga-amachi ịkpa ma ọ bụ ire ohu n'ụdị ọ bụla.

Nkeji edemede 5
Ọ dịghị onye a ga-akwagide n'oke ntaramahụhụ, ma ọ bụ na mmeso omume na ntaramahụhụ obi ọjọọ, obi tara mmiri ma ọ bụ nke na-ewetu ugwu mmadụ.

Nkeji edemede 6
Onye ọ bụla nwere ikike nkwanyere ugwu dị ka mmadụ ebe ọ bụla n'usoro iwu.

Nkeji edemede 7
Mmadụ niile ha nhatanha n'usoro iwu, tozukwa oke n’enweghị ịkpa oke ọ bụla inweta nchedo nhatanha n'usoro iwu. Mmadụ niile tozukwara oke nchedo nhatanha megide ụdị ịkpa oke ọ bụla mebiri Nkwuwapụtara nke a ma megidekwa ịkwanye mmadụ ọ bụla n'ụdị ikpa oke a.

Nkeji edemede 8
Onye ọ bụla nwere ikike ikpe mmezi ga-enwe nkawado ọha na eze nke ndị ụlọ ikpe tozuru etozu nke obodo ma e nwee omume ndị megidere ikike ntọala nke e nyegasịrị ya site n'usoro ọchịchị ma ọ bụ iwu.

Nkeji edemede 9
Ọ dịghị onye a ga-akwagide na njide n'efu, mkpọchi ma ọ bụ nchụpụ n'obodo ya.

Nkeji edemede 10
Onye ọ bụla nwere ntozu oke nhatanha ịchọ ikpe ziri ezi n'ihu ọha nke ụlọ ikpe nwere onwe ya ma kwụrụkwa n'ezi okwu, na mkpebi ikike ndị o nwegasịrị na ihe ndị o tosiri ime nakwa ebubo imebi iwu ọ bụla e boro ya.

Nkeji edemede 11
1. Onye ọ bụla e boro ebubo ịda iwu nwere ntaramahụhụ tosiri ka e kwenye na o nweghị ụta tutu a chọpụta na ụta dịịrị ya n'usoro iwu, n'ikpe e kpere n'ihu ọha, ebe e nyere ya ohere niile dị mkpa maka iji zara ọnụ ya.
2. Ọ dịghị onye a ga-ama ikpe ịda iwu ọ bụla nwere ntaramahụhụ maka ihe o mere ma ọ bụ ihe ọ hapụrụ ime nke n'abụghị ịda iwu nwere ntaramahụhụ n'oge e mere ya, ma ọ bụ n'usoro iwu obodo ma ọ bụ nke dị, n'etiti mba na mba. N'otu aka ahụ, a gaghị enye mmadụ ntaramahụhụ karịrị nke a na-enye n'oge a dara iwu ahụ nwere ntaramahụhụ.

Nkeji edemede 12
Ọ dịghị onye a ga-akwagide na nnyonye anya ezighị ezi n'ihe ọ chọghị ka ọha mara, ezinụlọ ya, ụlọ ya ma ọ bụ nzikọrịta ozi ya, ma ọ bụkwa na mbuso agha megide ugwu na ezi aha ya. Onye ọ bụla nwere ikike ịchọ nchedo iwu megide nnyonye anya ma ọ bụ

mbuso agha ndị a.

Nkeji edemede 13
1. Onye ọ bụla nwere ikike ohere ngagharị na nke obibi n'ime oke ala nke Steeti ọ bụla.
2. Onye ọ bụla nwere ikike ịhapụ ala ọ bụla, tinyere ala nke ya, ma nwekwaa ikike ịlọghachi n'ala ya.

Nkeji edemede 14
1. Onye ọ bụla nwere ikike ịchọ ma nwetakwa n'ala ọzọ gasị ebe mgbanahụ mkpagbu.
2. E nwere ike a gaghị akpọku ikike a n'ihe gbasara agbamakwụkwọ sitere ezie na mmebi iwu n'abụghị nke ndọrọndọrọ ọchịchị ma ọ bụ omume megidere ebumnuche na usoro nke United Nations.

Nkeji edemede 15
1. Onye ọ bụla nwere ikike ịbụ nwa afọ.
2. Ọ dịghị onye a ga-esi n'uzọ na-edoghị anya napụ ọbụbụ nwa afọ ala ya ma ọ bụ napụ ikike ịgbanwe ala ọ bụ nwa afọ na ya.

Nkeji edemede 16
1. Ụmụ nwoke na ụmụ nwaanyị toruru ogo, n’enweghị ihe njigide ọ bụla site n'agbụrụ, ọbụbụ nwa afọ ma ọ bụ okpukpere chi, nwere ike ịlụ nwunye ma ọ bụ di nakwa ịmalite ezinụlọ nwere ikike nhatanha anya n'ihe gbasara ọlụlụ di na nwunye, obibi di na nwunye na mgbasa ya.
2. Ọlụlụ di na nwunye ga-abụrịrị ma e nwere nkwekọrịta si n'obi zuru oke nke ndị chọrọ ịlụ onwe ha.
3. Ezinụlọ bụ nkeji ntọala site n'okike nke ndị nọ n'obodo ọ bụla; n'ihi ya, o kwesịrị inwe nchedo ndị obodo na nke Steeti.

Nkeji edemede 17
1. Onye ọ bụla nwere ikike inwe ihe nke aka ya ma ọ bụ ya na ndị ọzọ inwekọrịta ihe.
2. Ọ dịghị onye a ga-esi n'ụzọ na-edoghị anya napụ ihe o nwere.

Nkeji edemede18
Onye ọ bụla nwere ikike echiche, mmụọ na okpukpere chi masịrị ya; ikike a gbakwụnyere ohere ịgbanwe okpukpere chi ma ọ bụ nkwenye ya, na ohere nke sọọsọ ya ma ọ bụ ya na ndị ọzọ nwere n'ọgbọ ọha ma ọ bụ na nzuzo, igosiwapụta okpukpere chi ma ọ bụ nkwenye ya site na nkụzi, omume, ofufe na ndebe iwu.

Nkeji edemede19
Onye ọ bụla nwere ohere nnwere onwe uche aka ya na nkwupụta uche ya: ikike a gbakwụnyere ohere ịkwụdo n'echiche n’enweghị nnyonye anya na nke ịchọ, ịnata na ịgbasa ozi na echiche site n'ụzọ ọ bụla n’agbanyeghị oke ala.

Nkeji edemede 20
1. Onye ọ bụla nwere ikike iji aka ya soro n'ọgbakọ na otu.
2. O nwere ike ọ dịghị onye a ga-amanye isonye n'otu ọ bụla.

Nkeji edemede 21
1. Onye ọ bụla nwere ikike iso n'ọchịchị obodo ya, n'onwe ya ma ọ bụ site na ndị nnọchite anya a họpụtara n'enweghị mmanye.
2. Onye ọ bụla nwere ike nhatanha inwete ọrụ obodo n’ala ya.
3. Uche ọhaneze ga-abụ ihe mgbakwasa ụkwụ nke ike ọchịchị obodo; a ga-egosipụta uche nke a site n'ezi ntụli aka a ga na-eme kwa mgbe nke onye ọ bụla nwere ikike nhatanha iso mee n'ụzọ nzuzo ma ọ bụ n'ụzọ ndị ọzọ ga-enyekwa ya ohere ịtụliri onye masịrị ya aka.

Nkeji edemede 22
Onye ọ bụla, n'ọnọdụ ya dị ka onye obodo, nwere ikike inweta nchedo obodo ma tozukwa oke inweta, site n’agbambọ obodo ya na enyemaka mba ndị ọzọ dị ka nhazi na ihe onwunwe steeti ọ bụla siri dị, ikike sitere n’ọnọdụ akụnụba, obodo na omenala, bụ ikike ndị dị oke mkpa n’ugwu ya na ohere ntozu oke ya dị ka mmadụ.

Nkeji edemede 23
1. Onye ọ ḅula nwere ikike ịrụ ọrụ, iji aka ya họrọ ọrụ ọ ga-aru, inọ n'ọnọdụ ọrụ ndị ruuru ya ma dịkwa mma, nakwa inweta nchedo site n'ọnọdụ enweghị ọrụ.
2. Onye ọ bụla, n'enweghị ịkpa oke ọ bụla, nwere ikike ịnata ụgwọ nhatanha kwesịrị ọrụ ya.
3. Onye ọ bụla na-arụ ọrụ nwere ikike ịnata akwụmụgwọ ruuru ya ma dịkwa mma nke ga-eme ka ya na ezinụlọ ya nwee obibi ndụ kwesịrị ugwu mmadụ, nke a gbakwụnyere, ma ọ dị mkpa, ihe ndị ọzọ e ji echedo ndụ n'obodo.
4. Onye ọ bụla nwere ikike ịmalite na ịbanye n’otu ndị ọrụ maka nchedo ihe ndị gbasara ya.

Nkeji edemede 24
Onye ọ bụla nwere ikike ezumike na oge ezumike, tinyere mkpebi doro anya nke oge ọrụ ya na ngụrụ oge ezumike nke ịkwụ ụgwọ ga-esokwa.

Nkeji edemede 25
1. Onye ọ bụla nwere ikike ịnọ n'obibi ndụ tosiri etosi maka ahụ ike na ọdịmma nke ya na nke ezinụlọ ya tinyere nri, uwe, ebe obibi na nlekọta ahụ ike na enyemaka dị iche iche nke obodo, ya na ikike inwe nlekọta obodo n'ọnọdụ enweghị ọrụ, ọrịa, nkwarụ, isi mkpe, nka ma ọ bụ ọnọdụ ezughị oke ọzo ṇke ọ na-apụghị igbochite.
2. Ọnọdụ nne na nke nwata kwesịrị inwe mkpachapụrụ anya na enyemaka pụrụ iche. Ụmụaka niile, ma a mụrụ ha n'alụmdi na nwuye ma a mụghị, ga-enwe otu ụdị nchedo obodo a.

Nkeji edemede 26
1. Onye ọ ḅula nwere ikike agụmakwụkwọ. Agụmakwụkwọ ga-abụ n'efu, ọkacha n'oge mmalite bụkwa oge ntọala ya. Agụmakwụkwọ ụmụaka ga-abụ mmanye. Agụmakwụkwọ nkanụzụ na nke ọrụ aka ga-adị nye onye ọ bụla chọrọ ha; agụmakwụkwọ ogo dị elu ga-erukwa onye ọ bụla aka n'usoro onye jiri tozuo maka ya.
2. Agụmakwụkwọ ka a ga-eji sogide nkwalite ntozu oke nke mmadụ na nkwadosi ike nke nsọpụrụ maka ikike na nnwere onwe ntọala mmadụ nwegasịrị. Ọ ga-akwalite nghọta, ndidi na adịm mma n'etiti mba, agbụrụ ma ọ bụ otu okpukpere chi niile, ma kwalitekwa mmemme niile nke United Nations na-eme ka udo dị.
3. Nne na nna nwere ikike mbụ ịhọrọ ụdị ọzụzụ agụmakwụkwọ a ga-enye ụmụ ha.

Nkeji edemede 27

1. Onye ọ bụla nwere ikike isonye n’usoro omenala nke obodo, irite uru nka ma keta oke na ngawanye sayensị na elele dịga na ya.
2. Onye ọ bụla nwere ikike nchedo uru ndị a hụrụ anya na ndị a hụghị anya sitere na mmepụta nke sayensị, edemede ma ọ bụ nka, nke e si n'aka ya nweta.

Nkeji edemede 28

Onye ọ bụla tozuru oke inwe akwụkwọ iwu ime obodo na nke jikọtara mba na ibe ya, bụ nke ga-eme ka e nwetachaa ikike na nnwere onwe ndị e gosipụtara na Nkwuwapụtara a.

Nkeji edemede 29

1. Onye ọ bụla nwere ọrụ ndị dịịrị ya n’obodo bụ naanị ebe ntozu oke mmadụ nke ọ chọrọ ga-esi pụta.
2. Na ngosipụta ikike na ohere ndị o nwegasịrị, onye ọ bụla ga-enwe nrube isi nye sọọsọ mmachi ndị sitere n'usoro iwu a mara iji mee ka e nweta ezi nghọta na nsọpụrụ ikike na nnwere onwe ndị ọzọ nwegasịrị na iji nweta ezi ihe mgbakwasa ụkwụ maka ezi akparamagwa, ndebe iwu ọha na ọdịmma mmadụ niile nọ n'obodo onye kwuo uche ya.
3. A gaghị egosipụta ikike na nnwere onwe ndị a n'ụzọ ọ bụla ha ga-esi megide ebumnuche na usoro iwu nke United Nations.

Nkeji edemede 30

Onweghị ihe dị na Nkwuwapụtara nke a a ga-akọwa dị ka ihe nyere Steeti, otu ma ọ bụ mmadụ ọ bụla ikike ọ bụla itinye aka na emereme ọ bụla ma ọ bụ ime omume ọ bụla iji mebi ikike na nnwere onwe ọ bụla ndị a kọwapụtara n'ebe a.